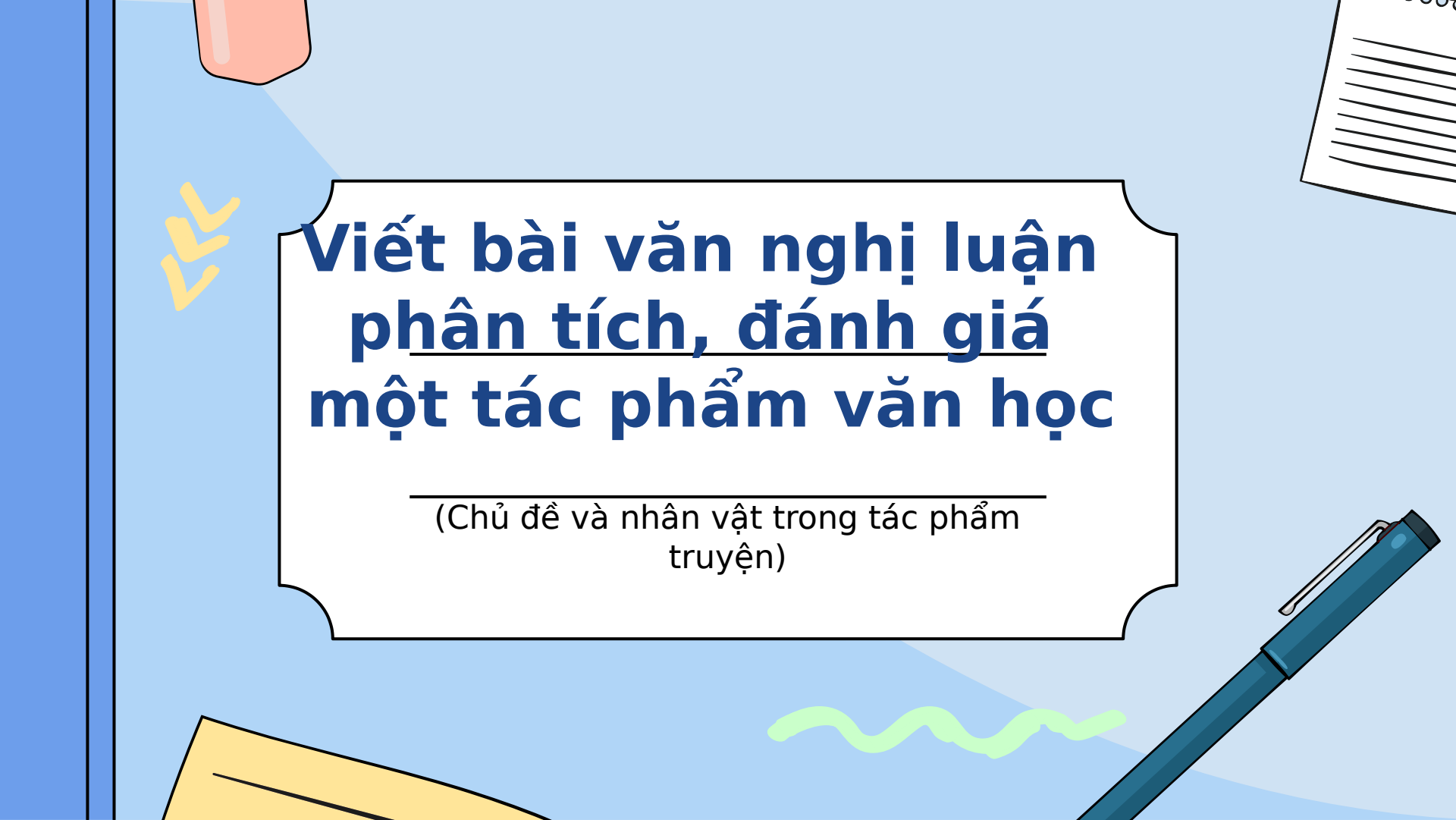

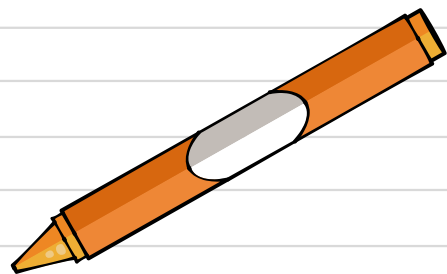

Viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá một tác phẩm văn học

(Chủ đề và nhân vật trong tác phẩm
truyện)

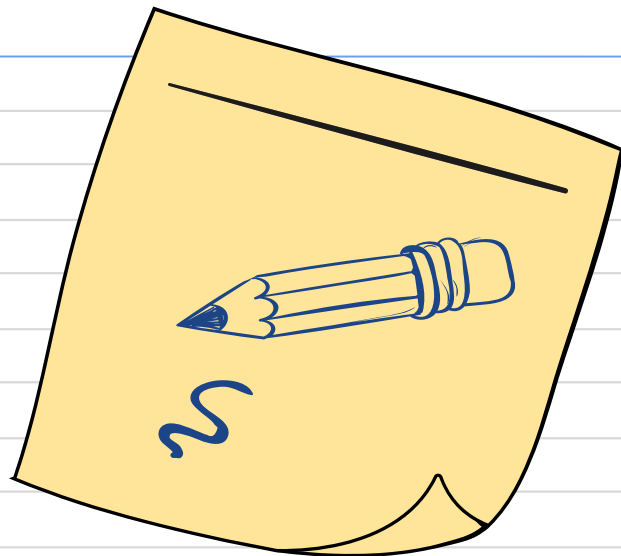

1. Giới thiệu kiểu bài

1.1. Xác định nhiệm vụ viết

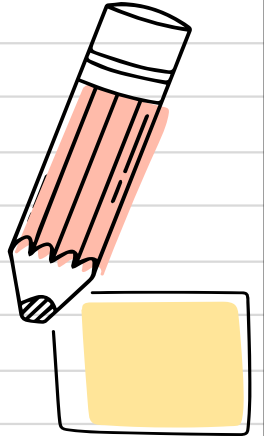
Viết bài nghị văn nghị luận
phân tích, đánh giá một tác
phẩm truyện

1.2. Tình huống giao tiếp khi thực hiện hoạt động viết

- HS bắt cặp chia sẻ (3 phút)

Trong cuộc sống, người ta thường viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và những đặc sắc của nhân vật trong tác phẩm truyện trong những tình huống nào?

Tình huống giao tiếp khi thực hiện hoạt động viết bài phân tích, đánh giá chủ đề và nhân vật trong tác phẩm truyện.

Viết bài Review sách cho câu lạc bộ Sách và hành động của nhà trường

Viết bài tham gia dự thi cuộc thi viết Đại sứ văn hóa đọc

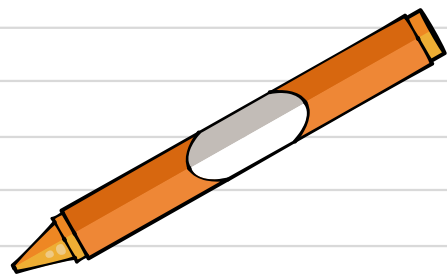
Viết bài thi/kiểm tra nghị luận văn học

Viết bài chuẩn bị cho cuộc thuyết trình/thảo luận của câu lạc bộ văn học nghệ thuật của nhà trường

2. Tìm hiểu tri thức về kiểu bài

Theo dõi vào khung Yêu cầu SGK Tr.29 và trả lời câu hỏi

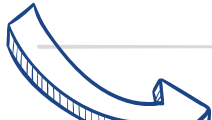
- Nhiệm vụ (1): *Trong bài học số 1 (kì I) chúng ta đã học kiểu bài nghị luận, phân tích, đánh giá một tác phẩm truyện nhưng tập trung hướng vào vấn đề nào của truyện?*
- Nhiệm vụ (2): *Khi viết bài nghị luận phân tích, đánh giá một tác phẩm văn học (theo hướng khái quát chủ đề và nhân vật) cần chú ý đến những yêu cầu gì về việc phân tích tác phẩm theo đặc trưng thể loại? Chỉ ra điểm giống và khác với yêu cầu của kiểu bài Phân tích, đánh giá một tác phẩm truyện theo hướng khái quát chủ đề và những đặc sắc về hình thức nghệ thuật?*

Phân tích đánh giá chủ đề và những đặc sắc về hình thức nghệ thuật của tác phẩm truyện.

- Giới thiệu ngắn gọn về tác phẩm truyện và ý kiến khái quát của người viết về tác phẩm.
- Tóm tắt truyện kể.
- Phân tích cụ thể, rõ ràng về tác phẩm truyện (chủ đề, nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật...)
- Đánh giá về tác phẩm truyện dựa trên các lí lẽ và bằng chứng thuyết phục.
- Khẳng định giá trị của tác phẩm truyện

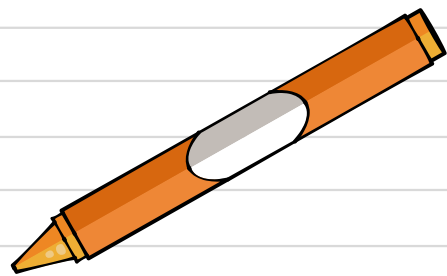
Phân tích đánh giá chủ đề và nhân vật trong tác phẩm truyện.

- + Giới thiệu được những thông tin khái quát về tác phẩm truyện.
- + Nêu nhận xét khái quát về giá trị của tác phẩm.
- + Nêu được nét riêng về chủ đề của tác phẩm.
- + **Phân tích mối quan hệ gắn kết giữa chủ đề và các nhân vật trong tác phẩm.**
- + Đánh giá khái quát về thành công hay hạn chế của tác phẩm **nhìn từ mối quan hệ giữa chủ đề và nhân vật.**
- + Phát biểu được tác động của **chủ đề tác phẩm, nhân vật** trong tác phẩm đối với bản thân.

3. Đọc và phân tích bài viết tham khảo

Lại đọc Chữ người tử tù của Nguyễn
Tuân

Nhớ Dữ Mối

3.1. Đọc bài viết tham khảo, chú ý các chỉ dẫn ở text box

3.2. Phân tích ngữ liệu

HS làm việc cặp đôi, hoàn thành phiếu học tập số 1 trong 5 phút

Yếu tố của VB	Câu hỏi thảo luận	Câu trả lời
Khái quát chủ đề	Chủ đề của “Chữ người tử tù” được tác giả bài viết khái quát bằng những câu nào?	
Triển khai vấn đề	Để tô đậm ý tưởng của bài viết, tác giả đã chọn cách dẫn dắt như thế nào?	
Khẳng định ý nghĩa của chủ đề và nhân vật	Ý nghĩa của chủ đề và nhân vật được khẳng định như thế nào qua bài viết?	

Yếu tố của VB	Câu hỏi thảo luận	Câu trả lời
Khái quát chủ đề	Chủ đề của “Chữ người tử tù” được tác giả bài viết khái quát bằng những câu nào?	Đây là cự chiến thắng của ánh sáng đối với bóng tối, của cái tài, cái đẹp đối với cái nhem nước, tục tằn, của thiên lương đối với cái ác.
Triển khai vấn đề	Để tô đậm ý tưởng của bài viết, tác giả đã chọn cách dẫn dắt như thế nào?	Dẫn dắt độc giả đi từ những hiểu biết về phong cách NT của nhà văn □ nắm bắt các biểu hiện sinh động của phong cách đó trong truyện ngắn CNTT, kết hợp phân tích tác phẩm với mở rộng bình luận về những giá trị cao quý ở đời nhằm tạo điểm nhấn cho bài viết.
Khẳng định ý nghĩa của chủ đề và nhân vật	Ý nghĩa của chủ đề và nhân vật được khẳng định như thế nào qua bài viết?	Có những cái cúi đầu làm cho con người bỗng trở nên cao cả hơn, lớn lao hơn, lắm liệt hơn, sang trọng hơn. Đó là cái cúi đầu trước cái tài, cái đẹp, cái thiên lương.

→ **KẾT LUẬN:**

→ Bài văn nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và nhân vật trong tác phẩm truyện đã đảm bảo những yêu cầu sau:

1. Bố cục bài viết đã đáp ứng yêu cầu của kiểu bài viết phân tích, đánh giá một truyện kể:

– Mở bài: giới thiệu được truyện kể cần phân tích, đánh giá (tên tác phẩm, tác giả, xuất xứ) và nêu định hướng của bài viết: nhìn nhận vai trò của nhân vật trong việc thể hiện chủ đề.

– Thân bài: lần lượt trình bày các luận điểm làm nổi bật chủ đề và phân tích các nhân vật tiêu biểu (Huấn Cao, quản ngục) trong mối quan hệ với chủ đề, góp phần làm nổi bật chủ đề của truyện.

– Kết bài: khẳng định lại ý nghĩa của chủ đề và các nhân vật trong truyện và tác động đối với độc giả.

2. Các luận điểm trong ngữ liệu được sắp xếp hợp lí, theo trình tự phân tích, đánh giá chủ đề trước, phân tích các nhân vật và mối quan hệ giữa nhân vật với chủ đề sau. Trong mỗi luận điểm, có sự kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và bằng chứng.

3. Người viết đã nêu định hướng nhìn nhận vai trò của nhân vật trong việc thể hiện chủ đề ngay từ đầu và khái quát ngắn gọn, chính xác chủ đề của tác phẩm.

4. Người viết đã phân tích, đánh giá mối quan hệ giữa chủ đề và nhân vật khá chi tiết, tỉ mỉ, sâu sắc.

3.3. Quy trình viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và nhân vật trong tác phẩm truyện.

HS thảo luận nhóm 5 phút

PHT SỐ 2:

QUY TRÌNH VIẾT BÀI VĂN NGHỊ LUẬN PHÂN TÍCH, ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ VÀ NHÂN VẬT TRONG TÁC PHẨM TRUYỆN.

Quy trình viết	Thao tác cần làm	Lưu ý
<i>Bước 1: Chuẩn bị viết</i>	Xác định tác phẩm truyện	
<i>Bước 2: Tìm ý, lập dàn ý</i>	Tìm ý	
	Lập dàn ý	
<i>Bước 3: Viết bài</i>	Viết bài văn hoàn chỉnh	
<i>Bước 4: Chỉnh sửa và hoàn thiện</i>	Đọc lại bài viết, chỉnh sửa và hoàn thiện.	

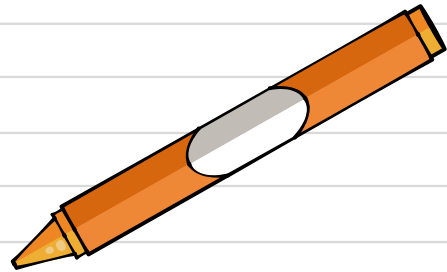
PHT SỐ 2:

QUY TRÌNH VIẾT BÀI VĂN NGHỊ LUẬN PHÂN TÍCH, ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ VÀ NHÂN VẬT TRONG TÁC PHẨM TRUYỆN.

Quy trình viết	Thao tác cần làm	Lưu ý
<i>Bước 1: Chuẩn bị viết</i>	Xác định tác phẩm truyện Lựa chọn một truyện kể đã học trong chương trình lớp 10 hoặc cấp 2 hoặc tác phẩm chưa học.	- Cần chọn truyện kể có chủ đề nổi bật, nhân vật gây ấn tượng mạnh, để lại những bài học sâu sắc về thái độ sống - Nên chọn những tác phẩm mà HS thuận lợi trong việc thu thập tài liệu, tìm ý để chuẩn bị cho bài viết.
<i>Bước 2: Tìm ý, lập dàn ý</i>	Tìm ý Tìm ý trên hai phương diện: - Chủ đề và ý nghĩa, giá trị của chủ đề. - Những nhân vật tiêu biểu bộc lộ chủ đề của truyện.	Có thể thực hiện bằng cách trả lời các câu hỏi gợi ý trong SGK.
	Lập dàn ý Sắp xếp các ý tìm được theo một trình tự hợp lí.	- Tham khảo những lưu ý khi lập dàn ý phần thân bài trong SGK. - Cần đảm bảo bố cục ba phần của bài viết.
<i>Bước 3: Viết bài</i>	Từ dàn ý đã lập, viết thành bài văn hoàn chỉnh	- Cần làm sáng tỏ các luận điểm của bài viết. - Diễn đạt trong sáng, tự nhiên.
<i>Bước 4: Chỉnh sửa và hoàn thiện</i>	- Đọc lại bài viết và chỉnh sửa. - Rút ra kinh nghiệm khi viết bài văn phân tích đánh giá chủ đề và nhân vật trong truyện.	- Dựa vào bảng kiểm. - Có thể nhờ bạn đọc bài và góp ý.

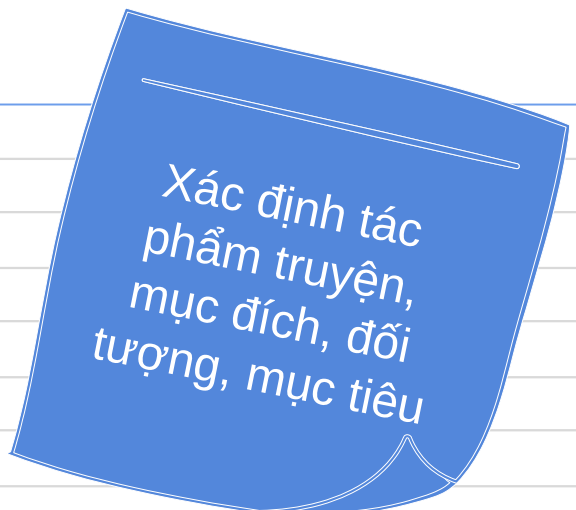

4. THỰC HÀNH VIẾT THEO CÁC BƯỚC

a) Chuẩn bị viết

- Bạn định viết về tác phẩm truyện nào?
- Vì sao bạn lại chọn tác phẩm truyện đó? (Truyện đó đề cập đến vấn đề gì của cuộc sống? Bạn cảm thấy ấn tượng với các nhân vật trong truyện đó đến mức nào?)
- Với tác phẩm truyện bạn chọn, bạn sẽ viết bài văn cho ai đọc, nhằm mục đích gì?
- Với đối tượng và mục đích ấy, bạn dự định sẽ chọn cách viết như thế nào?
- Bạn sẽ thu thập những tư liệu nào? Ở đâu?

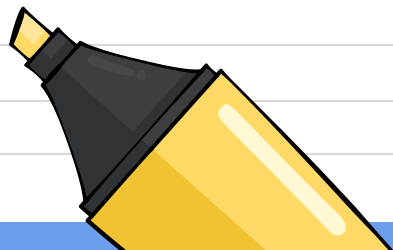
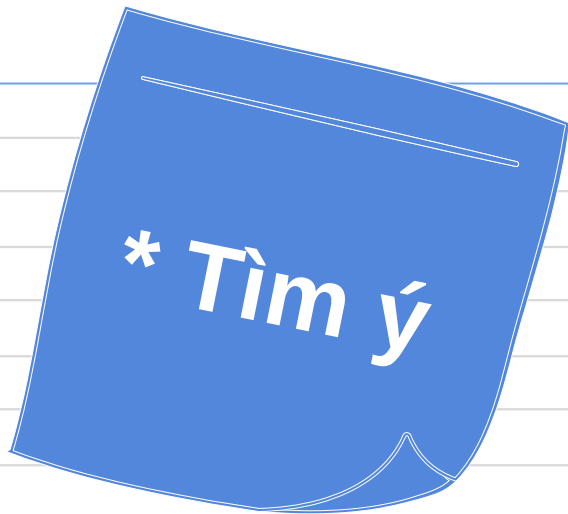
Xác định tác phẩm truyện, mục đích, đối tượng, mục tiêu

b) Tìm ý và lập dàn ý

- HS thảo luận nhóm qua phiếu học tập.
- Thời gian hoàn thành: 5 phút

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3: PHIẾU TÌM Ý

NHÓM/CÁ NHÂN: Lớp:.....

Nhiệm vụ: Tìm ý cho bài văn nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và những nét đặc sắc của nhân vật trong tác phẩm truyện.

Gợi ý: Đọc lại truyện, suy nghĩ, tìm ý và ghi lại vào các ô sau:

1. Tên truyện, tác giả.	
2. Vấn đề đời sống được truyện đề cập.	
3. Chủ đề của truyện và các khía cạnh biểu hiện của chủ đề là....	
4. Đặc điểm nổi bật của các nhân vật cần phân tích.	
5. Sự chi phối của chủ đề với các nhân vật (hoặc vai trò của các nhân vật trong việc thể hiện chủ đề).	
6. Ý nghĩa của truyện đối với đời sống thông qua việc phân tích chủ đề và nhân vật. Chủ đề và nhân vật được khắc họa góp phần thể hiện ý nghĩa gì của truyện đối với đời sống?	

MỞ BÀI

Giới thiệu tác phẩm truyện, tác giả.....

(Tác giả là ai? Có những tác phẩm nào tiêu biểu?)

Nêu nội dung khái quát cần phân tích, đánh giá.....

(Tác phẩm được chọn phân tích có gì đặc sắc? Nhân vật nào đáng chú ý?)

THÂN BÀI

Nêu chủ đề truyện và phân tích, đánh giá các khía cạnh của chủ đề
.....

Nhân vật thứ 1....có tác dụng làm nổi bật chủ đề là....

Nhân vật thứ hai... có tác dụng làm nổi bật chủ đề là ...

Nhân vật thứ 3....có tác dụng làm nổi bật chủ đề là....

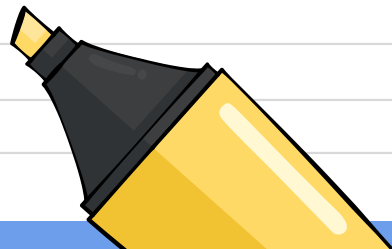
(Lựa chọn các khía cạnh nổi bật của nhân vật trong truyện để phân tích. Qua phân tích nhân vật phải nêu được chủ đề)

KẾT BÀI

Khái quát giá trị của tác phẩm từ chủ đề, nhân vật của truyện; nêu cảm xúc, suy nghĩ của bản thân về bài học cuộc sống nhận được...

c) Viết bài và chỉnh sửa (tại nhà)

Bảng kiểm kĩ năng viết văn bản nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và nhân vật trong tác phẩm truyện

Nội dung kiểm tra		Đạt	Chưa đạt
Mở bài	Giới thiệu tác phẩm truyện (tên tác phẩm, thể loại, tác giả,...).		
	Nêu nội dung khái quát cần phân tích, đánh giá.		
Thân bài	Xác định chủ đề của tác phẩm.		
	Phân tích, đánh giá chủ đề của tác phẩm.		
	Phân tích một số nhân vật nổi bật của truyện		
	Qua phân tích nhân vật, nêu bật chủ đề của truyện.		
	Thể hiện được những suy nghĩ, cảm nhận của người viết về tác phẩm.		
	Có lí lẽ thuyết phục và bằng chứng tin cậy lấy từ tác phẩm.		
Kết bài	Khẳng định lại một cách khái quát đặc sắc của tác phẩm thông qua chủ đề và nhân vật của tác phẩm.		
	Bài học về thái độ sống mà bản thân rút ra được.		
Kĩ năng trình bày, diễn đạt	Sắp xếp luận điểm (lí lẽ và bằng chứng) hợp lí.		
	Lập luận chặt chẽ, trình bày mạch lạc.		
	Diễn đạt rõ ràng, gãy gọn, đáp ứng đúng yêu cầu của kiểu bài.		
	Sử dụng được các từ ngữ, câu văn tạo sự gắn kết giữa các luận điểm, giữa bằng chứng với lí lẽ.		

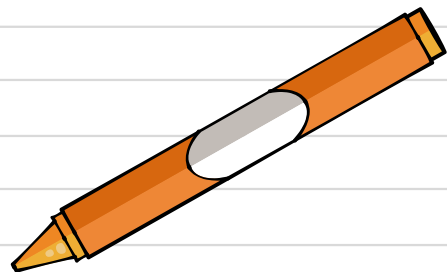

Một số lưu ý để chỉnh sửa bài viết

- Bổ sung những phân tích cụ thể đối với các chi tiết, hình ảnh, sự việc trong truyện.
- Kiểm tra những ý phân tích về mối quan hệ giữa chủ đề truyện với hệ thống nhân vật.
- Kiểm tra lỗi diễn đạt.
- rà soát, sửa lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.

5. TRẢ BÀI

a. Nhắc lại, khắc sâu yêu cầu của kiểu bài.

- + Giới thiệu được những thông tin khái quát về tác phẩm truyện.
- + Nêu nhận xét khái quát về giá trị của tác phẩm.
- + Nêu được nét riêng về chủ đề của tác phẩm.
- + Phân tích mối quan hệ gắn kết giữa chủ đề và các nhân vật trong tác phẩm.
- + Đánh giá khái quát về thành công hay hạn chế của tác phẩm **nhìn từ mối quan hệ giữa chủ đề và nhân vật.**
- + Phát biểu được tác động của **chủ đề tác phẩm, nhân vật** trong tác phẩm đối với bản thân.

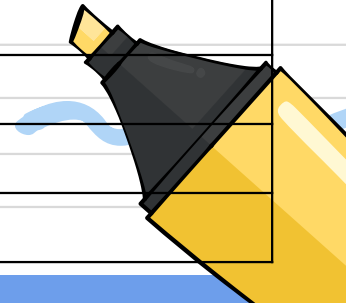

b) **Chỉnh sửa và hoàn thiện**

- Nhiệm vụ (1): Nhóm 2 HS trao đổi văn bản nghị luận cho nhau để đọc bài của bạn.
- Nhiệm vụ (2): Mời 1 HS đọc văn bản nghị luận của mình trên lớp, các HS khác góp ý, trao đổi dựa vào bảng kiểm.

Mẫu phiếu góp ý

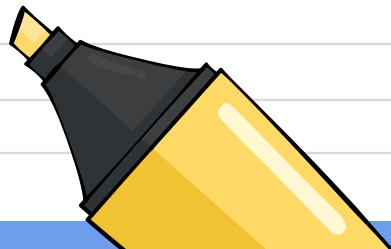
Nội dung trao đổi về văn bản nghị luận...	Câu trả lời
Điều bạn làm tốt	
Kinh nghiệm học hỏi từ bạn	
Điều còn băn khoăn	
Phần đề xuất bạn chỉnh sửa	

c) Rút kinh nghiệm

- + ghi lại 3 điều học được từ quá trình HS viết văn bản nghị luận
- + ghi lại 2 điều HS học hỏi được từ văn bản nghị luận của các bạn
- + ghi lại 1 hoạt động HS dự định sẽ thực hiện sau tiết học để nâng cao kỹ năng viết văn bản nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và nhân vật của tác phẩm truyện.

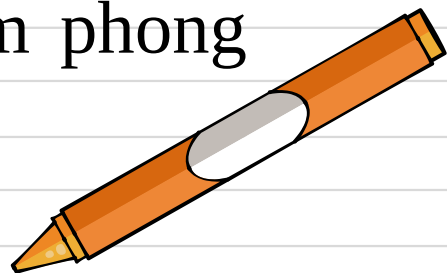

VẬN DỤNG, MỞ RỘNG.

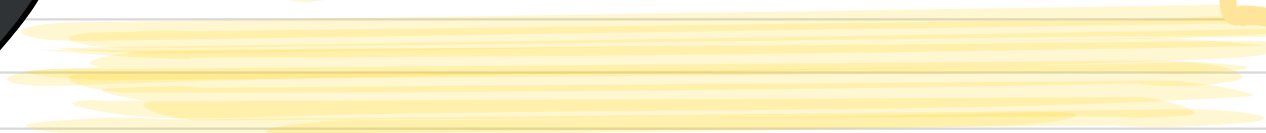
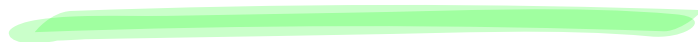
(HS thực hiện tại nhà)

- Nhiệm vụ (1): Sửa bài viết cho hoàn chỉnh và công bố.
- Nhiệm vụ (2): Chọn một tác phẩm truyện khác và viết một bản tóm tắt sơ lược về tác phẩm để giới thiệu với các bạn trong lớp và làm phong phú thêm “kho tài nguyên” của lớp học.

THANK YOU!

A blank white rectangular card with rounded corners and two horizontal lines for writing. The card is centered on a light blue background. In the top left corner, there is a small orange object. In the top right corner, there is a small white card with horizontal lines. In the bottom right corner, there is a blue pen. In the bottom left corner, there is a yellow object.